

Spil in
2020's
vernieuwing

ZORG INNOVATIE FORUM

Onafhankelijk, Verbindend, Stimulerend, Vernieuwend

<u>Trots omdat ...</u>	<u>4</u>
<u>Het veranderende zorglandschap</u>	<u>5</u>
<u>Spil in zorgvernieuwing</u>	<u>6</u>
<u>Hoe gaan we te werk?</u>	<u>7</u>
<u>Voor wie?</u>	<u>9</u>
<u>Sprekende resultaten</u>	<u>11</u>
<u>Ook voor bedrijven</u>	<u>20</u>
<u>Communicatie</u>	<u>24</u>
<u>Contact</u>	<u>27</u>

René Paas,
voorzitter
Zorg Innovatie Forum:

'Als de problemen groter zijn, worden oplossingen meer waard. En problemen zijn er. Met de kwaliteit van leven in onze krimpregio. Met de zorg voor de toekomst. Alleen slimme vernieuwing kan behouden, maar dat lukt niemand in zijn eentje. Ik ben trots op ons Zorg Innovatie Forum omdat we een vanzelfsprekend platform zijn geworden voor praktische innovatie. Wie kijkt naar de problemen, ziet hoe waardevol dat is.'

Ik ben trots op het ZIF, omdat ...

we in Noord-Nederland innovaties rond grote maatschappelijke vraagstukken op gang brengen die er echt toe doen. Het ZIF is een netwerk van inspirerende partners met visie, lef en rechte rug: de ingrediënten die je nodig hebt voor innovatie. Onze partners zijn zich zeer bewust van de noodzaak om juist nu te investeren in vernieuwing en ze zoeken daarin naar nieuwe verbindingen. We helpen om die te vinden, om anders te leren kijken en meer rendement uit talent te halen. Dit geeft energie. Zo ontstaan creatieve en verrassende oplossingen gericht op het zorgen voor en met elkaar. Dit vraagt om een actief samenspel tussen burgers, professionals, kennisinstellingen, overheden en bedrijven.

*Karin Kalverboer,
directeur Zorg Innovatie Forum*

De gezondheidszorg maakt in razend tempo een transitie door. Dat is niet alleen omdat het steeds lastiger wordt om de zorg te bekostigen. Nieuwe rollen van medewerkers en schuivende relaties tussen zorgverlener en zorgvrager horen net zo goed bij de veranderende zorg. In de nieuwe definitie van gezondheidszorg van arts en onderzoeker Machteld Huber is de patiënt veel meer een veerkrachtige en zelfredzame burger met meer verantwoordelijkheid voor de eigen gezondheidszorg. Een burger bovendien, die in staat is zelf de regie te voeren over zijn eigen leven. Die langer thuis blijft wonen, ook als hij te maken heeft met ziekte of in een kwetsbare situatie verkeert. Het is een definitie die inmiddels volop in praktijk wordt gebracht. Om deze transitie in goede banen te leiden, zijn innovaties in de zorg hard nodig.

FEIT

In 2011 hadden 5,3 miljoen van 16,8 miljoen Nederlanders een chronische ziekte.

*Bron: 'De maatschappij verandert, verandert de zorg mee?'
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*

Het Zorg Innovatie Forum zet zich, in navolging van Hubers definitie, voor deze structurele vernieuwingen in. Dat gebeurt in een breed samenspel tussen zorgaanbieders, verzekeraars, instellingen uit het sociale domein, woningbouwcorporaties en kennisinstellingen. We proberen daar zo veel mogelijk burgerinitiatieven bij te betrekken. Op deze manier wordt de zorg kwalitatief beter en goedkoper georganiseerd. ZIF stelt met zijn netwerkpartners een maatschappelijke innovatie-agenda op. Onze focus ligt daarbij op ontwikkelingen die ervoor zorgen dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen, en op effectieve ouderenzorg en jeugd. Dat betekent bijvoorbeeld dat ZIF deel uitmaakt van het Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN) en coördinator is van het Nationaal Programma Ouderenzorg in Noord-Nederland. Maar ZIF coördineert ook activiteiten rondom jeugd op het gebied van leefstijlinterventies.

Als onafhankelijke netwerkorganisatie zetten we onze partners op het juiste pad van innovatieve oplossingen voor lastige knelpunten. We inspireren onze stakeholders en helpen hen bij vernieuwing. We weten precies welke kennis waar te vinden is.

We organiseren ontmoetingen tussen de juiste kennispartners en bedrijven. Dat leidt tot verrassende projecten en slimme samenwerkingen.

We zijn er trots op dat Noord-Nederland daarin een voorloper is. Daarom bieden we een podium om deze successen breed uit te dragen. Dat gebeurt

niet alleen regionaal, maar ook nationaal en internationaal. Zo staat het ZIF steeds aan de wieg van vernieuwende initiatieven waarbij wordt aangehaakt bij vitaliteit, talenten en initiatief van burgers.

Het ZIF zoekt daarnaast actief naar ondersteunende (subsidie)programma's en beleidsregels om die initiatieven van de grond te krijgen. We kennen zowel de wegen in de zorg als in andere sectoren. Een project blijft op die manier niet alleen een idee: we helpen stakeholders het idee te financieren en uit te werken.

Het ZIF is vaak initiator van een project of biedt een ondersteunende rol als inbrenger van inhoudelijke expertise. We zijn projectpartner, coördinator en netwerkorganisatie.

Het ZIF is een breed samengesteld netwerk bestaande uit: zorgaanbieders, zorgverzekeraars, zorgbelangen, overheden, woningbouwcorporaties, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Het ZIF is bovendien klankbord voor burgerinitiatieven, want zij nemen steeds vaker zelf initiatief en hebben goede ideeën om hun welzijn en zorg anders te organiseren. Innovatie begint bij kruisbestuiving. Concreet kunnen we het volgende betekenen:

Voor zorginstellingen. We ontwikkelen nieuwe zorgconcepten; we ontsluiten kennis over bewezen interventies; we bieden toegang tot landelijke en EU-programma's; we houden zo nodig een spiegel voor en we bieden afstemming met burgerinitiatieven.

Voor zorgverzekeraars. We vertalen nieuwe zorgconcepten naar de rol van zorgverzekeraars, we letten daarbij natuurlijk op kostenbeheersing en zorgen ervoor dat de zorg op de juiste plek georganiseerd wordt. Maar we focussen ons ook op de eigen verantwoordelijkheid en versterking van de regie door de burger.

Voor gemeenten. We brengen expertise over ontwikkelingen in de zorg en leggen daarbij verbinding met ZIF-netwerkpartners en lokale burgerinitiatieven.

Voor kennisinstellingen. We helpen met zorgarbeidsinnovatie, stageplekken, onderzoeksvragen en 'valorisatie' van onderzoek.

Voor corporaties. We helpen kennis te vergaren hoe hun kwetsbare huurders veilig thuis kunnen blijven wonen, bijvoorbeeld met behulp van domotica.

Voor burgers. We bieden toegang tot de hiervoor genoemde ZIF-netwerkpartners om de mogelijkheid tot zelfregie en eigen verantwoordelijkheid te vergroten.

Voor MKB-bedrijven. We bieden Business Support; we zetten proeftuinen op en we helpen hun innovaties naar de zorgmarkt te brengen.
Kijk voor meer informatie wat het ZIF voor u kan betekenen op www.zorginnovatieforum.nl.

Het ZIF is spil in de zorginnovatie in Noord-Nederland. Daarbij zorgen we voor het uitwisselen van kennis om zo van idee naar concrete implementatie te komen.

eDiabetes

Diabetes komt in Noord-Oost Groningen relatief veel voor. Dit bleek uit de roadmap eDiabetes die het ZIF/HANNN als nadere uitwerking van de eHealth-agenda heeft opgesteld. We hebben deze constatering om weten te zetten in een concreet vervolg: het eDiabetes ketenproject. Diabetici in Noord- en Oost-Groningen gaan een Persoonlijk Gezondheidsdossier (PGD) gebruiken waarbij ze zelf informatie over hun gezondheid vastleggen en uitwisselen met hun huisartsen, verpleegkundigen en ziekenhuizen.

Voordelen van het PGD zijn onder andere dat patiënten meer betrokken raken bij hun behandeling, ze zelf bepalen met welke zorgverlener ze de meetgegevens

delen en de werkdruk van zorgverleners lager wordt. De coördinatie van dit project is door ZIF aan Zorgbelang Groningen overgedragen. Zij werkt in dit project nauw samen met het UMCG (Centrum voor Revalidatie), de Ommelander Ziekenhuis Groep (OZG), het Refajaziekenhuis en de huisartsen uit de regio. Menzis heeft het project als doorbraakproject geselecteerd voor het programma 'Zelfzorg Ondersteund'. Dit is een landelijk initiatief waarbij patiënten samen met hun zorgverleners en zorgverzekeraars werken aan hun gezondheid, dankzij hulpmiddelen, inzet ICT en hun omgeving. Het programma wordt ondersteund door het Ministerie van VWS. Zij wil dat mogelijkheden voor eHealth beter worden benut.

FEIT

81% van de patiënten vindt het prettig om online contact te hebben. 68% van de patiënten vond dat de zorg daardoor toegankelijker werd.'

Bron: 'De maatschappij verandert, verandert de zorg mee?' Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Praten over Gezondheid

Oorspronkelijk is 'Praten Over Gezondheid' ontwikkeld in Engeland. Het is een methode om via kwalitatieve diepte-interviews mensen over hun ervaringen met ziekte te laten vertellen. De interviews worden daarna wetenschappelijk geanalyseerd en beschikbaar gesteld voor andere patiënten en hun familie. Op de Nederlandse website www.pratenovergezondheid.nl zijn zowel teksten te lezen als filmmateriaal

QUOTE

'Het ZIF heeft mij met nieuwe partners in contact gebracht en ruimte ter beschikking gesteld. Voor mij is ZIF een belangrijke facilitator. En dat doen ze erg goed.'

Dr. Auke Wiegersma,
projectleider van Praten over Gezondheid, UMCG

te zien. ZIF heeft financieel bijgedragen aan het ontwikkelen van een demo voor mensen met diabetes type 2. Deze vorm neemt drastisch toe en de informatiebehoefte van patiënten is groot. Zij zijn dan ook

erg enthousiast over deze nieuwe vorm van kennisdeling. Dat geldt trouwens ook voor professionals en opleiders. Want het levert andere inzichten op dan die gewoonlijk worden besproken in de behandelkamer. De demo wordt nu ingezet voor fondswerving, zodat het een complete module kan worden.

Intervisie Burgerinitiatief SintJan

Het Groningse Kloosterburen is een klein dorp waar voorzieningen onder druk staan. SintJan is een burgerinitiatief in Kloosterburen dat zoekt naar creatieve manieren om de leefbaarheid voor de bewoners van het dorp in stand te houden. Maar dat valt niet mee: Anne Hilderink, een van de initiatiefneemsters, zocht contact met het ZIF omdat ze het lastig vond begrip en goede toegang tot zorgaanbieders en verzekeraars te vinden.

ZIF organiseerde een intervisiebijeenkomst met een selecte groep partners om met Anne Hilderink de casus te bespreken, barrières te definiëren en hiervoor

nieuwe oplossingen te vinden. Partners vonden het heel leuk om mee te denken. Ze boden hun expertise aan en waren bereid toegang te regelen tot hun organisaties om de bedachte oplossingen ook echt in praktijk te kunnen brengen. ZIF heeft dit experiment als voorbeeld aangedragen in het Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling (NNB).

QUOTE

'Het ZIF bracht waardevolle denkers uit verschillende vakgebieden bij elkaar die vanuit hun expertise keken naar het integraal ontwikkelen van SintJan. Het ZIF is hierin uniek, terwijl de integrale ontwikkeling de kern van het SintJansplan is.'

Anne Hilderink, projectleider burgerinitiatief SintJan Kloosterburen

TOP-congres

Patiëntenparticipatie staat bij veel zorginstellingen hoog in het vaandel. Toch worstelen veel organisaties met de invulling die ze hieraan kunnen geven. Er blijkt al veel te zijn bereikt, maar overzicht ontbreekt. Het ZIF

een Zorginnovatiewerkplaats. Praktijk- en onderzoeksvragen worden door netwerkpartners ingebracht. Er is een brede Raad van Advies met vertegenwoordigers uit het werkveld samengesteld, die het project volgt en dilemma's rond de veranderende rol van zorgprofessionals bespreekt.

Preventie in de jeugdhulpverlening

Een gezonde leefstijl is een belangrijke pijler voor preventie in de zorg. En toch komt het bevorderen van een gezonde leefstijl niet vanzelf op de agenda van zorgorganisaties terecht. Jeugdhulp Friesland heeft het ZIF gevraagd hen hierbij te helpen. Jongeren uit de jeugdhulpverlening hebben een grotere kans op gezondheidsproblemen, zoals overgewicht. Het ZIF heeft expertmeetings begeleid, waarbij partners op het gebied van sport, voeding, onderzoek en onderwijs met elkaar in contact zijn gekomen. Deze expertmeetings hebben een projectvoorstel voortgebracht waarbij integraal aandacht is voor een gezonde leefstijl van jongeren tussen 12 en 18 jaar. Bij dit traject is ook aandacht voor (pleeg) ouders, deskundigheidsbevordering voor medewerkers en onderzoek. Belangrijk onderdeel is dat preventie een vaste

plaats krijgt in het beleid van jeugdhulp Friesland.

QUOTE

'Het ZIF heeft contact gelegd tussen mensen die elkaar anders niet hadden kunnen vinden.'

Dr. Inge van Balkom, kinder- en jeugdpsychiater Lentis

Excursie ter inspiratie

Het overgrote deel van de ouderen wil in hun eigen huis oud worden en niet naar een seniorenwoning verhuizen. Kabinetsbeleid sluit hierbij aan. Maar wat zijn de mogelijkheden en oplossingen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen? Het is lastig om daar overzicht van te krijgen. Reden voor GEEF en ZIF om een excursie te organiseren naar het Duitse Gesellschaft für Geronte Technik, een expertisecentrum rondom langer thuis wonen. Professionals uit de woonsector, zorg en welzijn, bedrijfsleven en onderwijs gingen mee. Ze waren verrast over de vele oplossingen die al zijn ontwikkeld. Het ZIF kreeg een dikke 8 voor de organisatie van de trip en de inspiratie die de kennisuitwisseling opleverde.

ZIF Business Support biedt het bedrijfsleven ondersteuning bij het beoordelen en implementeren van innovaties binnen de gebieden eHealth en Independent Living.

We helpen organisaties hun innovatie naar de zorgpraktijk te brengen. Daarin speelt ondernemerschap en het tijdig betrekken van de professional een belangrijke rol. In 2013 heeft ZIF Business Support in totaal 40 bedrijven geadviseerd: van korte vraag of doorverwijzing tot betaald begeleidingstraject. Dit doen we in afstemming met bijvoorbeeld de NOM, Triade, HANNN, banken en verzekeraars.

Business Support voor KIP caravans

Veel bedrijven ontwikkelen producten en diensten voor de woon- en zorgsector. Maar die is zo complex, dat een innovatief bedrijf het vaak lastig vindt om zijn weg te vinden. Innovaties blijven daardoor soms op de plank liggen. Het ZIF kan dan helpen.

Zo ontwikkelde KIP caravans een sanitaire unit: een demontabele badkamer in een kast van 2 m² voor mensen

die (tijdelijk) geen gebruik kunnen maken van de reguliere badkamer. De unit zou een handig hulpmiddel kunnen zijn om mensen langer thuis te laten wonen. ZIF Business Support heeft KIP geholpen inzicht te krijgen in de wensen en eisen van bij ons aangesloten zorgorganisaties. KIP kan nu met een goed gefundeerd verhaal de markt benaderen. Daarnaast hebben we KIP een podium kunnen bieden door het bedrijf te betrekken bij excursies en presentaties.

QUOTE

'Mede door het Zorg Innovatie Forum kwamen we op nieuwe technologieën zoals beeldcommunicatie. We hadden toen nog nooit iets met innovatieve technologieën gedaan.'

Dr. Ant Lettinga, onderzoekskoördinator Centrum voor Revalidatie Beatrixoord

Werken met Triple Aim als inspiratiebron

Iedereen is het er over eens dat de zorgkosten niet kunnen groeien zoals ze de laatste jaren doen. Het Institute for Healthcare Improvement in Boston ont-

wikkelde daarom de Triple Aim. Om de gezondheid van de populatie te meten staan drie doelstellingen daarin centraal: de kwaliteit van de zorg, de toegankelijkheid en veiligheid ervan en het beheersbaar houden van de kosten.

De Triple Aim-filosofie betekent dat verandering op één dimensie consequenties heeft voor de andere twee, en dat men ze tegelijk moet nastreven. Maar gezondheid wordt maar in beperkte mate bepaald door de gezondheidszorg. Daarom is het nodig om de krachten te bundelen met andere sectoren. Triple Aim levert een goede basis voor beleid: zo is de filosofie inmiddels door de Obama-administratie omarmd. Het ZIF heeft een presentatie over Triple Aim gehouden voor nieuwe raadsleden en wethouders in de provincie Groningen. Verschillende gemeenten hebben zo enthousiast gereageerd dat het ZIF nu met hen verkent wat nodig is om met deze filosofie aan de slag te gaan.

Subsidieresultaten

Het ZIF was in de periode van 2007–2013 betrokken bij 54 subsidieaanvragen. We vervulden verschillende rollen: negen keer was het ZIF penvoerder en veertig keer consortiumpartner. Daarnaast hebben we verscheidene keren partners ingebracht, wat soms cruciaal was voor de subsidievererving. ZIF heeft bijgedragen aan het verwerven van bijna € 30 miljoen subsidie. Dit geld is besteed aan de ontwikkeling en implementatie van innovatieprojecten van netwerkpartners.

QUOTE

'Het is juist goed om in deze tijd met innovaties bezig te zijn.'

*Margriet Hommes,
directeur/bestuurder Zorggroep Groningen*

Onze ervaringen en de enorme kennis die we hebben opgebouwd op het gebied van zorg en innovatie, delen we graag. Dat doen we natuurlijk via de website www.zorginnovatieforum.nl en maandelijkse nieuwsbrieven. Voor laatste updates gebruiken we ons twitter-account @zif_noord.

Partner worden van ZIF?

Onze kracht zit in ons actieve netwerk. Lid worden van het ZIF-netwerk levert een aantal belangrijke voordelen op:

- Het ZIF helpt zijn leden om met nieuwe partners op het juiste niveau in gesprek te komen.
- Het ZIF ondersteunt zijn leden bij participatie in innovatieprojecten en het vinden van financieringsmogelijkheden.
- Het ZIF nodigt zijn leden als partner uit voor het bijwonen van expertbijeenkomsten, symposia, congressen en werkbezoeken/excursies. We brengen niet alleen expertise; we vragen het ook van onze leden.

QUOTE

'We zitten helemaal op een lijn. Wat jammer dat we elkaar nog niet eerder zijn tegengekomen.'

Theo van de Schepop, kwaliteitsmanager OZG

- Leden worden voortdurend geïnformeerd over de voortgang van projecten, actuele ontwikkelingen en nieuwsberichten van partners.
- Het ZIF biedt zijn partners een podium om zich regionaal, nationaal en steeds vaker ook internationaal te profileren.
- ZIF geeft energie en brengt nieuwe zaken in beweging.

Partners van ZIF betalen voor participatie. Het bedrag is afhankelijk van de branche en de omvang van de organisatie. In een convenant leggen we samen vast hoe de samenwerking wordt vormgegeven.

Twee maal per jaar organiseren we een stakeholders-vergadering waarin op bestuurlijk niveau partners vertegenwoordigd zijn. Daarvoor nodigen we inspirerende sprekers uit. Samen geven we richting aan de Noordelijke, maatschappelijke innovatieagenda. Maar we spreken ook regelmatig bilateraal met partners om zorgconcepten nader uit te werken.

QUOTE

'De eerste kennismaking met het ZIF was aan de keukentafel: informeel, goed luisterend en vragend. Daarna bleven we in verbinding. ZIF vraagt naar wat nodig is.'

*Anne Hilderink, projectleider burgerinitiatief
SintJan Kloosterburen*

De partners van het ZIF zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten. Dat betekent dat de aangesloten organisaties daarvoor ook mensen en middelen beschikbaar stellen om de eigen rol in projecten te waarborgen.

Meer weten?

W: www.zorginnovatieforum.nl

T: 050-8003245 (maandag t/m vrijdag)

E: info@zorginnovatieforum.nl

ZIF: een kleine enthousiaste club met veel energie.

Bestuur: René Paas, Leo Smits en Akke Groenewoud.

Directeur: Karin Kalverboer.

ZORG INNOVATIE FORUM

Postbus 1047

9701 BA Groningen

Bezoekadres:

L.J. Zielstraweg 2, 2e etage

T 050-800 32 45

E info@zifnoord.nl

I www.zorginnovatieforum.nl

Wij zijn programmaleider

Care & Cure van HANNN

Healthy Ageing Network

Northern Netherlands

Region of Knowledge and Development

Onafhankelijk, Verbindend, Stimulerend, Vernieuwend
